

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN T.

Uredništvo in upravljanje je v Ljubljani, Gradišče št. 17/I. — Dopisi se ne vračajo. — Št. pri 8.
Naročnina za ozemlje SHS: letno D 90.—, za pol leta D 45.—, za četrto leta D 22'50, mesečno D 1'90.

Ljubljani 11.953. — Št. telefona 552
D 120.—. — Plača in toži se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 24. oktobra

ŠTEV. 124.

Naloge davčne reforme.

Naša uprava je konečno vendarle spreviedela, da se z raznimi eksperimenti ne da rešiti valute. Asanacija je poverila zdaj praktičnemu strokovnjaku, Dušanu Plavšicu. Vsi znaki kažejo, da je slednji našel pravo pot. Obžalovati je le, da je asanacija prišla veliko prepozno, ker povzroča velike žrtve, katerih ne bi bilo, ako bi pravočasno krenili na pravo pot. Uprava skuša omejiti žrtve na skrajni minimum in sicer z omejitvijo uvoza, z počasnim dvigom valute itd. Vendar vsi ti pripomočki ne morejo preprečiti škode.

Imamo pa še eno panogo državne uprave, kjer se veliko eksperimentira. V mislih imamo davčno zakonodajo. Tudi to panogo je treba asanirati. Pri- lika je tu. Izvršiti jo je v okviru val- lutne asanacije.

Sedanja asanacija valute sloni na- mreč na velikopotezno osnovanem pro- gramu. Del programa temelji na eho- nosti narodnogospodarskih ciljev. Usta- novi se interministerijski gospodarski odbor, katerega bodo tvorili pomočniki ministrstev, ki jih zadeva gospodarstvo. Odbor bo skrbel za enotno in harmo- nično delo med ministrstvi in vzdrževal stik z gospodarskimi krogi.

Posredoval bode torej, da ne bo eno ministrstvo zidalo, drugo pa po- diralo.

V sledečem si dovoljujemo pra- skusiti, ali odgovarja objavljeni načrt davčne reforme okviru, ki si ga je za- črtal Plavšič. Naloga ni lahka, ker fi- nančno ministrstvo ni podalo k načrtu nikakega komentarja in tudi ni priobčilo nikakih statističnih podatkov. To je silno obžalovati. Isti moment, ko finančni pomočnik Plavšič javnost obvešča o svojih namerah, opozarja interese o svojih bodočih korakih, isto ministrstvo molči tajinstveno o svojih ciljih, če ravno predloži javnosti gospodarsko najbolj važen in globoko segajoč narodno go- spodarski problem. Če prav finančno ministrstvo ni objavilo nikakega po- jasnila, je pa že iz besedila in določb davčne reforme razvideti, da finančna uprava ni še krenila s svoje dosedanje poti.

V načrtu ne najdemo nikake ve- likopotezne ideje, dasiravno živimo v gospodarsko sila važni dobi in mora vsaka davčna reforma ob enem nujno vršiti gospodarsko nalogo.

Dosedanja zgodovina finančne vede je že opetovano pokazala, da niti davčni zakoni trajno ne morejo biti samim sebi namen, še manj seveda davčne reforme, ki naj izenačijo celo vrsto davčnih zakonov.

Naš sedanji narodnogospodarski program bi moral biti osamosvojitve in okrepitve trgovine, obrti in industrije. Pospeševati bi bilo v to svrhu investi- cije in nove industrije, da se oslobodimo tujine. Ker pa vsaka nova investicija zahteva silne žrtve, ki so ob enem spojene z velikim rizikom, bi bilo nujno potrebno, da jim nudimo v davčnih za- konih davčne ugodnosti.

Tako je postopala Srbija že pred vojno in sicer z zakonom o zaščiti in- dustrije. Ako je bilo to potrebno že pred vojno, bi bilo še bolj nujno v sedanjih kritičnih časih. Potreba take zaščite je uvidela že davno n. pr. Čehoslovaška republika in celo Nemška Avstrija. Ob- javljeni načrt takih naredb nima. To je

zelo obžalovati, ker vsled asanacije do- bimo, morda že kmalu, gospodarsko krizo pri onih podjetjih, katere so se po vojni šele ustanovila in so investirala silne svote potom najetja tujega ka- pitala. Kakor hitro se okrepi še dalje naša valuta, pade vrednost nepremičnin in bilance bodo izkazovale nepravilno premoženjsko stanje odnoso do že prvotno visoke in druge investicije se bodo plačevala drage in težke anuitete.

Za slab prejeti denar se bo pla- čevala dobra valuta. Nova podjetja bodo dvakratno obremenjena. A ne samo to, da načrt ne pozna določb v zaščito no- vih investicij, vsebuje nasprotno nove določbe, ki so v nasprotju z dosedanjimi davčnimi olajšavami. Finančna uprava je n. pr. črtala takozvane (davka proste) specialne rezervne fondе (davka proste dotacije rezerv za dubijozo, za me- nične zgube, za valutne zgube, za zgube vsled padca cen pri zalogah, itd.) Te rezerve so vršile važne gospodarske naloge, ker ima podjetnik po doslej veljavnih zakonih pri sestavi bilance osobito pri sestavi inventarja in oceni zelo vezane roke. Dolžan jih je oceniti po tečajih bilančnega dne, akopram je uverjen, da je ocenitev z ozirom na potek gospodarskega življenja preopti- mistična. Nadalje ima načrt določbe, ki nasprotuje zdravemu razumu. Saj za nas je popolnoma nerazumljivo radi česa je n. pr. k bilančnemu dobičku pristeti (torej obdačiti v breme podjetja) izdatke za davke svojih nameščencev. Ako podjetje prevzame davke za svoje nameščence, je to prava režijska po- stavka, ki zmanjšuje njegov dobiček. Prevzel je označeno breme več ali manj neprostovoljno. Da bi se ga iz tega vira še obdačilo, gre vendar predaleč. Nerazumljivo je nadalje, radi česa se reformira čisti katastralni donos na podlagi bilančnih let 1919 do vsčevši 1922. To je vendar gospodarsko naj- bolj labilna doba. Stabilizirati kat. čisti donos na podlagi take dobe je nevarno, osobito ker znaša zemljiški davek 20 % od tako ugotovljenega čistega katastr- skega donosa. Ako pridejo k državnemu davku le kolikortoliko višje avtonomne doklade, se bode konsumiral celi donos zemljišč, osobito ako se dvigne vrednost denarja in pade vrednost poljedelskih produktov. Posledice si lahko vsakdo preračuna.

Zgoraj smo navedli le par izgledov, na kakih načelih da sloni davčna re- forma. Naše mnenje je, da temelji davčna reforma na silno nevarnem načelu fiskalizma. Visoka davčna bremena, ki naj jih erar prejme na podlagi davčne reforme, se itak prevale na konsumenta. Podražujejo torej življenske razmere. Slednje obremenjujejo tudi državo. To gre toliko časa, da ta ali oni omaga. Naša želja je ta, da se davčna reforma izvede v smislu velikopoteznega pro- grama in v okviru asanacije, kateri je zamislil Dušan Plavšič.

Znižanje eksp. tarif na Čehoslovaškem.

(Iz Rašinovega govora.)

Z dvigom češke krone je nasto- pila kriza, ki jo hoče čehoslovaška vlada rešiti z raznimi odredbami. — Govorili bomo v par člankih o tem in sicer že zato, ker se nam z dvi- gom naše krone obetajo podobne krize in je vsekakor pametno opazo-

vati, kaj delajo drugi v enakem slu- čaju. Izkušnja, ki jo imajo, nas po- tem uči, kaj moramo delati tudi mi in česa se moramo ogibati. Med dru- gim pogledimo, kako so pomagali in- dustriji in trgovini z znižanjem eks- portnih tarif.

Interesirani krogi so dolgo časa pritiskali na železniško ministrstvo in sedaj se je deloma vdalo. Pretekli teden so imeli revizijo eksportnih tar- if in bodo znižali v najbližnji bo- dočnosti tudi tarife za živila v državi sami. Da olajšajo konkurenčno mož- nost domače industrije na tujih tr- gih, ki je bila ovirana vsled gospo- darske krize, so v ministrstvu neka- tere obstoječe eksportne tarife zni- žali, za različno blago so pa vpeljali nove. Za rezani les in deblovino so znižali tarife za okroglo 16%, za eksportno in vboklo steklo do 18%, za vloženo stekleno blago, če je mo- ramo na rekah in v pomorskih pri- staniščih preložiti, pa do 55%. Na- novo so vpeljali eksportne tarife za lomni kamen, ki so dosedaj za 10% nižje kakor so bile dosedanje, tako tudi za tlakovne ploče, kjer so tarife znižane progresivno do 30%. Eks- portne tarife za celulozo in papir so za 30 do 40% nižje kakor dosedaj; za vžigalice so določili novo tarifo, ki je za četrtno nižja od prejšnje. Znižali so tudi tarife za mlinske kamne, izdelujejo pa nove za eks- port sladja in odvečne sladkorne pese in jih bodo ta teden razglasili. Ravno v tem predmetu bo znižanje zelo učinkujoče, saj sta češko sladje in češka pesa med prvimi izvoznimi predmeti. Prosili so tudi za nižje ta- rife za železo in se pogajanja že vr- še. Vse zgoraj imenovane nove tarife so postale veljavne z 9. oktobrom, so v veljavi do preklica, najmanj pa do konca leta.

Sledijo potem dolge tabele, s kte- rimi uvrščajo posamezne predmete na razrede in različne vrste. Poglej- mo na primer na razrede in vrste za papir. Razred II. plača recimo za 100 kilometrov vožnje 1220 vinarjev, za 800 km 2977, za 500 km pa 446 vinarjev. Razred A 870, 2013, 3008. Razred B 700, 1502, 2156; vrsta IV. 740, 1712, in 2557. Tako gre naprej, po daljavi pota, po teži in kakovosti blaga.

Da ima čehoslovaška vlada res- ne namene, pomagati vsem slojem, nam priča tudi govor novega finanč- nega ministra Rašina, tedaj ko je prevzel finančne posle. Govor, ki ga je imel pred uradniki finančnega ministrstva, je dal uradno objaviti, ker so z ozirom na njegov nastop razširjevali neštivilne kombinacije o prehodu k novi vrednosti. Rekeli je med drugim tole: Če se vračam zo- pet na mesto, kjer sem bil prvič fi- nančni minister, bodite preverjeni, da sem bil tudi tedaj med vami, ko nisem bil minister, da je bila moja največja skrb vedno ta, da gremo po enkrat ubrani poti naprej, da vztrajamo in napravimo tako našo državo finančno in gospodarsko resnično močno. Za svojo osebo sem prepričan, če bi bili hodili pota na- ših sosedov, če bi bili ruirinali našo vrednoto in naše državno gospodar- stvo, da bi ne bili trpeli samo go- spodarskih izgub, temveč da bi bili

izgubili tudi našo politično prostost. Kaj bi bila posledica? Začela bi se bila govorica, da je bilo razkosanje Avstrije nesreča, da mora nastati v Srednji Evropi zopet nova enotna država. Tega bi ne bili rekli samo naši sovražniki, temveč morebiti tu- di naši najzvestejši prijatelji. Če nam je torej na tem, da okrepimo našo državo finančno in gospodarsko, četudi z nepopularnimi sredstvi, ki nalagajo ljudstvu marsikako žrtev, delamo to samo v idealnem strem- ljenju, da zavarujemo prostost naše države. Samo z vztrajnostjo in potr- pežljivostjo bomo dosegli boljšo bo- dočnost; jaz ne bom delal nobenih eksperimentov in šli bomo mirno po začrtani poti naprej. — Z drugimi besedami: Razvoja naše krone ne bomo ovirali, marsikdo bo trpel, po- skušali bomo z olajšavami — kakor smo videli pri eksportnih tarifih, — sčasoma se bo vse uneslo in država bo močna in zdrava. Gledali bomo bolj na celoto kakor na posameznike.

Poročilo

podano na manifestacijskem zborovanju v Ljubljani dne 6 oktobra 1922 o našem že- lezniškem prometu.

(Konec.)

Podali smo žalostno sliko o da- našnjem položaju in o izgledih v bližnji bodočnosti. Ako ne uspemo z današnjim zborovanjem, ako ne do- sežemo nemudoma energičnih ukre- pov, potem je usoda našega železni- škega prometa, pa tudi usoda naše- ga gospodarskega življenja v Slove- niji zapečateni. Opozarjamo vso na- šo javnost in vse aktivne činitelje politike in uprave na dejstva, ki smo jih tu navedli, ki so v podrobnostih vobče znana, ki pa se še nikdar niso v celoti objavila našemu narodu. — Smatramo pa, da je naša dolžnost, da ob enem še predložimo ukrepe, ki se morajo nemudoma udeležiti, ako naj se odvrne grozeča katastrofa.

V tem smislu predlagamo in za- hteevamo:

1. Da se takoj poskrbi za primer- ne življenske pogoje železniškega osobja, uradništva, poduradništva, služitelstva in delavstva. Nemudoma se morajo regulirati njih denarni prejemki. Ob enem se mora zapo- četi smotrna akcija za nastanitev teh nameščencev in njihov rodbin. To je prva in odločna zahteva naša in smatramo, da je ta zahteva ne samo stvarno utemeljena, marveč da tako zadostimo tudi dolžnosti človekoljub- ja in hvaležnosti napram onim, kojih vestno in požrtvovalno delo je pred- pogoj urejenemu železniškemu pro- metu.

Nujno potrebna je tudi nova enotna in moderna službena prag- matika, ki naj ustvari zopet red in zadovoljstvo pri železniških uslužben- cih.

Nadalje naj železniška uprava skrbi za vzgojo naraščaja ter naj otvori vse potrebne strokovne šole.

Ob enem pa se obračamo do na- ših železničarjev z apelom, da naj čim je njihov vitalnim zahtevam ugo- deno, zopet enkrat pomagajo domo- vini v težki krizi.

2. Ne nasprotujemo projektu velike transverzalne Jadranske železnice, ki jo zahteva državni interes. Moramo pa odločno zahtevati, da se nemudoma poskrbi za saniranje obstoječih železniških linij, v prvi vrsti glavne žile, ki veže Zagreb z Beogradom in to počenši z izgradbo državnega kolodvora v Zagrebu, ki nikakor ne odgovarja našim potrebam. Potem pa tudi onih paralelnih in stranskih prog, ki vodijo proti centru države Beogradu. V tem smislu pred vsem imenujemo kot za Slovenijo najvažnejše proge Bubnjarci-Karlovac-Caprag in Dugoselo-Novska ter paralelno linijo Koprivnica-Virovitica-Slatina-Našice-Osijek. Te proge naj se ojačijo v gornjem ustroju v tirih in pragih, zgrade naj se potrebna umikališča, razširijo naj se važni kolodvori. Za ta dela je otvoriti brez odlašanja vse potrebne kredite, zlasti je tudi skrbeti za to, da se v železniško službo zopet vrnejo inženjerji, ki so jo zapustili radi neznoznih nizkih prejemkov in radi pomanjkanja stanovanj.

3. Nemudoma naj se izdelajo oziroma uzakonijo enotni službeni predpisi, enotni obratni pravilnik za vso kraljevino.

4. Nemudoma je ustvariti sporazum z upravo Južne železnice, zlasti naj se ugotovijo predpisi za inštruiranje transportov po linijah državnih železnic in Južne železnice. Nemudoma naj se otvori promet na progi Bares-Virovitica in naj se omogoči uporaba proge Gyekenyes-Barcs, da morejo tovari iz Maribora preko Pragerskega-Gyekenyesa in Barcsa priti do Virovitice in tako do vzhodnih pokrajin kraljevine.

5. Odločno zahtevamo da, Direkcija v Zagrebu prvenstveno odpravljaja domače Transporte in da odklanja sprejemanje inozemskih transportov vse dotlej, dokler niso razbremenjene zatrpne naše postaje in da ni omogočena odprema tovorov po naših linijah. Dokler ne morejo Zagreb d. k., Karlovac, Caprag, Sisak prevzeti vso našo robo, toliko časa absolutno ne smejo transporti iz Madžarske prihajati na progo Zagreb-Sisak-Zemun, ki preprečujejo odpremo naših produktov. Dokler imenovane postaje niso odprte za tovarni promet iz Slovenije, naj Direkcija v Zagrebu takoj razglašuje dejansko obstoječe omejitve prometa.

Nujno pozivamo vlado in Zakonodajno skupščino, da brez odlaganja, v pravilnem spoznanju kritičnega stanja našega železniškega prometa, ukrenejo v smislu naših predlogov te neodložljive ukrepe. Apeliramo na Ministrstvo saobračaja, Ministrstvo financ, na Ministrstvo vojne in mornarice, na Ministrstvo trgovine in industrije, na Ministrstvo za šume in rudnike, na Ministrstvo poljoprivrede i voda, na Ministrstvo socialne politike in še posebej na gg. ministre, ki načeljujejo tem ministrstvom, da nemudoma posvetijo vse svoje moči odvrnitvi preteče definitivne katastrofe železniškega prometa in katastrofe našega narodnega gospodarstva. Pozivljamo jih, da nemudoma ustanovijo v cilju odvrnitve take katastrofe poseben interministerijski komitet, ki naj poskrbi za udeležitev naših nujnih predlogov. Ta komitet pa naj še nadalje skrbi za to, da ne bodo ukrepi posameznih ministrstev še nadalje obremenjevali železniške službe. Komitet naj gleda na to, da upoštevajo odredbe posameznih ministrstev potrebe železniškega prometa in da te odredbe ne ustvarjajo vedno novih neprilic. Ne moremo pa, da ne bi še enkrat opozarjali na nujno potrebo za ekspeditivnejše poslovanje carinske uprave, ki že predolgo v nedopustni meri in nekaznovana ovira železniško službo.

7. Pozivljamo Ministrstvo saobračaja, da omeji brzovlake, ki preveč ovirajo tovarni promet, na neobhodno potrebni minimum.

8. Ponovno pozivljamo Ministrstvo saobračaja, da potom strokovne ankete uredi dobavo premoga železniškim upravam tako, da ne odvzame industriji in drugemu konsumu neobhodno potrebnega premoga. K tej anketi naj pritegne vsaj kot refe-

rente zastopnike premogokopov in poglavitnih konsumentov. Opozorjamo Ministrstvo, da je premogokop Št. Janž že skoro popolnoma ukinit obratovanje, ker ne more odpremiti niti malega dela redne produkcije.

9. Apeliramo na g. Ministra saobračaja, da posveti vso pažnjo poslovanju Direkcije Zagreb, ki je zakrivila, da je vsa Slovenija danes dejansko brez železniškega prometa, da jo čakata beda in obup.

M. Savić:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

V Srbiji se nahaja razen maka, ki daje okrog 100.000 kg opija tudi okrog 10.000 kg ananasa; zdravilna zelišča se žal ne nabirajo, ako ravno jih je v obilni množini in izredno dobri kvaliteti.

Ravnotako bi bila mesta v Južni Srbiji, kakor Skoplje, Veles, Štip, Gjevgjelija, Radovište, Prilep, Tetovo izredno ugodna za gojitev zdravilnih rastlin ter je tudi podnebje zelo ugodno.

Kaj je treba delati, da se iz mrtvega blaga, kakor je povečini zdravilno zelišče pri nas naredi suho zlato za domače prebivalstvo?

Treba je osnovati centralo bodisi, kot privatno družbo ali kot državno pisarno, ki bi se bavila s propagando za nabiranje zelišč ter istočasno organizirati trgovino z zdravilnimi zelišči in jo podpirati. V tem oziru obstoja v Nemčiji »Hortus Gesellschaft«, v Smirni Anglo-American Concern, kot privatno društvo ter v Parizu Comite interministeriel des plantes medicinales et essences, kot državni urad. Državni urad bi lahko prenesel del propagande v posameznih krajih na posamezna društva, kakor bi se tudi organizacija trgovine z novimi zelišči, kjer še ne obstoja, prenesla na obstoječa trgovska podjetja, ki se s tem bavijo proti vrnitvi stroškov, kakor je na primer Splitska zadruga »Izis« »Herba« in podobne. Zelišča, katera bi bilo nabirati bi bila: kamelica, lipa, stoltnik, buharica, kokotak (žavornjak), krsnica, beli slez, žličnjak, kužnjak, bunika, kadulja, rožmarin, lavorika, medvedka, slavlulja, velebilje, bulka, gospina vlas, maslačak, timijan, gernki trolist, orehov list, jelenjak, pelin, kukuta, salep, rozopis, tatula, sirotica, lecijan, metnjica, vratič, glušac, tisovina, preslica, gavez, praprot, oslad, čemerika, stržnjak, kravuljac, moka, rožlin, veliki lapuh, materina dušica itd.

Centrala, bodisi privatna družba ali državna pisarna, bi imela sistematično organizirati produkcijo in izvoz surovih rastlin in njihov izdelkov ter podvzbujati kmete in jim dajati nasvete, kjer se nahajajo taka zelišča divja, kako se jih spozna, kako jih je treba nabirati in izkopati, kako sušiti in komu se dajo najbolje prodati. Ona bi morala potom časopisja, predavanj, plakatov in knjig delati propagando. Morala bi zainteresirati šole s tem, da se daje učiteljem premijo za nabiranje dijakov, duhovne, postajenačelnike, gozdarje, skretničarje in železniške čuvaje. — Morala bi izdajati ilustrirane brošure in kratka poučna pojasnila z opisom zelišč, naznačbo kraja, kjer raste, navedbo dobe in načina nabiranja, sušenja in konzerviranja. Morala bi zasnovati vzorne zadrugne sušilnice, ustanoviti družbe za nabiranje in trgovino z rastlinami ter omogočiti priredbo poskusnih polj in plantaž za gojenje zelišč, kakor tudi delavnic za njihov predelavo. V to svrhu bi bilo treba od začetka znatne državne subvencije. To bi moralo storiti ministrstvo trgovine in industrije, ministrstvo poljedelstva, ministrstvo narodnega zdravja in ministrstvo za šume in rude. Ako bi to udeležili, dali bi siromašnemu človeku dohodek, ki bi bil njemu in državi dobrodošel.

45. Izdelava zdravil pri nas.

Razen gospodarskega interesa države zahteva tudi veliki narodno-

obrambni interes za slučaj vojne, katerega važnost nam je zadnja vojna najnazorneje pokazala, da se izdelujejo pri nas zdravila.

Interes narodne obrambe zahteva, da se čim večje število predmetov v čim večji količini in s čim večjim številom strokovno izurjenega osebja v lekarnah izdeluje v mali in veliki industriji. Radi tega bi bilo treba vsak predmet, naj bi bil še tako postranskega pomena, izdelovati v državi. Interes narodne obrambe zahteva, da se ima rezervo v zdravilih, vendar je vedno lažje imeti večjo rezervo v surovini, kakor pa v zdravilih, ker je to cenejše. Da bi se vzgojilo tako strokovno izurjeno osebje, treba je, da obstoje lekarniške šole pri vseh treh univerzah. Kot surovina za izdelavo zdravil služijo zelišča in deli zelišč, živali in življenjske snovi ter mineralije in organske snovi. Od rastlin, ki služijo za zdravilstvo raste en del doma, drugi del pa ne raste pri nas. Oni del, ki ne raste pri nas uspeva navadno v tropskih krajih Azije, Afrike, Amerike in Avstralije. Zdravilna zelišča, ki se nahajajo pri nas, je treba intenzivno nabirati in to se da, kadar obstojajo trgovci, ki jih dajo potom svojih nabiralcev nabirati. — Nabiralceve je treba dati na razpolago: 1. knjige, v katerih je opisano, kdaj in katera zelišča je treba nabirati, kako jih je treba pripraviti, sušiti in čuvati; 2. razglase, ki ljudstvu objasnijo korist in način zbiranja. Ker take knjige in oklici ne obstojajo, bi jih morala država sestaviti. Nabiralceve in trgovce je v Sloveniji, Bosni in Hercegovini, Hrvaški in Slavoniji, Vojvodini in Dalmaciji dovolj. V Srbiji in Črnigori ni ne nabiralcev, ne trgovcev z zdravilnimi zelišči v večjem stilu, marveč jih ljudstvo zbira za svojo lokalno potrebo.

Najglavnejši trgovci so »Izis« in »Medika« v Zagrebu in Rot v Mariboru. Treba bi bilo prirediti kurze za trgovce na debelo in trgovce nabiralce, kakor tudi kurze za nabiranje po vaseh. Te tečaje, kakor tudi izdajanje knjig, brošur in oklicov, z eno besedo propagando, mora enotno voditi kako podpirano društvo ali pa en oddelek kakega ministrstva.

To zaenkrat ne obstoja. Toda treba bi bilo to osnovati, ker mi ne rabimo niti en odstotek zelišč, ki bi se jih dalo nabrati. Ravnotako bi bilo treba dati inicijativo tudi za gojenje zdravilnih zelišč, ki se sedaj še gojijo v inozemstvu, kakor sladki les, — konjedo za izdelovanje soka in izdelavo njegovih fabrikatov; rabarbara za izdelavo mletega korenja, ricinus za izdelavo ricinusovega olja, ki pri nas prav dobro uspeva, maka za pridobivanje suhih zelenih glavice, maline za izdelavo malinovega soka itd. itd.

Gospodarski položaj Bolgarije.

(Konec.)

Usodepolne posledice za gospodarstvo je imela ukinitve moratorija, ki se je izvršila po štiriletnem trajanju, leta 1921 na pritisk reparacijske komisije. Izza tega časa zapadejo razne obveznosti, katerim se pa zbog pomanjkanja denarja ne more zadostiti. Ta situacija se je še bolj poostрила z naredbo, po kateri smejo zahtevati da sedaj po zakonu predpisane šodstotne obresti za zapadla plačila, samo državne banke — ne pa privatni zavodi in zasebniki. Tako se je zgodilo, da je moral n. pr. trgovec plačati za denar, ki ga je dobil od Narodne banke 8% obresti, da pa ni smel zahtevati iste obresti pri svojih terjatvah, tako je trpel dvakratno izgubo.

Spričo denarnih potreb in pomanjkanja kapitalov, vprašujejo ne le država, ampak tudi banke in veletrgovine, vedno več po inozemskih kapitalih. Razni poskusi vlade, da bi sklenila večja posojila v inozemstvu, niso imeli do sedaj nobenega pozitivnega uspeha. Več sreče so imeli pri tem privatni denarni zavodi, katerim se je posrečilo, da so stopili v

stike z inozemskimi finančnimi skupinami, tako Banca commerciale italiana e bulgara v Sofiji in v Varni, Societé en Commandite franco-belge, Kreditna banka, Generalna banka, Balkanska banka i. dr. in ravno tako razni konsorciji za izvoz tobaka.

Da se omili stanovanjsko krizo in pomanjkanje poslovnih lokalov, je izdala vlada sicer drakonične, toda izvanredno uspešne zakone, tako, da je upati, da se bo akutna kriza v najkrajšem času rešila. Ukazalo se je, da mora do konca tekočega leta, vsaka trgovska in delniška družba, ki ima poslovne lokale samo v nemenu, tam kjer je pomanjkanje stanovanj, graditi lastno stavbo. Tudi se je lastnike stavbenih parcel v okrožju mest, kakor tudi večje število bogatih ljudi primoralo, da zgradijo pod gotovimi pogoji nova stavbišča. Država si pridržuje pravico prostega razpolaganja z ostalimi neuporabljenimi stavbnimi parcelami. Dasi je povzročal ta zakon mnogo nevolje in mnogo napadov na vlado, je imel vendar zelo dobrodejne posledice, tako da se je začela v celi državi zelo živahna gradbena delavnost in da se gradi danes n. pr. samo v Sofiji od 1800 do 2000 novih stavb. S tem se je tudi zaposlilo na tisoče ljudi in konsum ogromnega stavbnega materiala vsake vrste je s svoje strani povzročil velik promet in import v vseh panogah, ki so v zvezi s stavbeno industrijo.

Kar se tiče stavbnega materiala, se dobiva les in opeka doma v zadostni meri, le neznatne kvantitete se uvažajo tudi iz Romunije. Glede uvoza drugega blaga, bi pa bilo omeniti, da se je uvažal sladkor v znatnih količinah v glavnem iz Češkoslovaške čez Carigrad, ker niso domače tovarne mogle kriti vsega konsuma. Tekstilne izdelke uvažajo Italija; papir se pa uvažuje vedno samo iz Avstrije. V zadnjem času se je promet z Avstrijo zelo oživil, a to v glavnem spričo vzpostavitev direktne zveze po Donavi, ki služi tudi prometu kosovnega blaga in ki funkcijonira zelo dobro.

Izgledi za žetev so izvrstni. Prihodek tobaka se ceni na 40 milijonov kilogramov, napram 13 milijonov v preteklem letu in 28 milijonov v letu 1920.

Emisijske banke v Evropi.

O razmerju med zlatim kritjem in novčanicami v kroženju, prinaša »Obzor« v dobrem, informativnem članku zanimive podatke, ki jih hočemo tukaj ponatisniti.

Gospodarski dogodljaji zadnjih desetletij, so nam ponovno pokazali, da vrednost denarja gotove države, ni odvisna samo od zlate podlage, katero ima dotična država, ampak da igrajo pri tem tudi drugi, čisto gospodarski faktorji, nič manj važne vloge. To je tudi popolnoma razumljivo, kajti politične in gospodarske prilike v državi imajo največji vpliv tudi na njeno valuto. Dovolj je, ako omenimo budžetarno ravnotežje, trgovinsko bilanco, promet, državne dolgove in plačanje interesov, naravno bogastvo države itd.

Vsi ti faktorji vplivajo na valuto, in ako so vsi na mestu, pokazuje se to takoj na valuti; ako niso, izgublja valuta na vrednosti. No glede na vse to, je stara maksima, da je zlata podlaga fundament denarju, še danes najbolj merodajna, ker je ta podlaga in nje razmerje napram kroženju novčanic vedno merilo, po katerem se položaj državnih financ posameznih držav ocenjuje s stanovito gotovostjo. Dobro bo tedaj, ako na podlagi najnovejših poročil emisijskih bank, navedemo njih zlate rezerve, količino krožečih novčanic in relacijo, v kateri stoji eno napram drugemu. Mnoge teh emisijskih bank, ne delajo nobene razlike med zlatim denarjem in nekovanim zlatom, ki ga imajo v rezervi in da navajajo mnoge od njih v rubriki »metalna podlaga« razen kovanega zlata, tudi tuje monete in depozite v inozemstvu v raznih valutah. Tako dela redno »Narodna banka« v Beogra-

du, zato pa tudi izgleda, da ima metalne podlage za 460.339.574 dinarjev. Koliko pa ima faktično, bomo videli v naslednjem. Kot primer vzamemo dvajset emisijskih bank v Evropi, ter severoamerikanske ter Zedinjene države in Japonsko. Vse te države delimo na tri skupine:

1. Države, katerih znaša odstotek zlata napram kroječim novčanicam nad 100.

2. Države, v katerih znaša odstotek od 1 do 100.

3. Države, v katerih je ta odstotek izpod 1.

V prvo skupino spadajo: Zedinjene države severne Amerike, Japonska in Anglija.

Celokupna zlata rezerva, kojoj so imele po izveštvju z dne 8. septembra »Federal Reserve Bank« je znašala: 3.060.830.000 zlatih dolarjev. Istega dne je znašalo kroženje novčanic: 2.211.980.000 dolarjev. Po temu je faktično za 840.940.000 dolarjev papirnatega denarja manj, nego je zlatih dolarjev ali izraženo v procentih, za 138.4 od sto zlata napram papirnatemu denarju. Iz Japonske datira zadnje poročilo z dne 12. avgusta.

Tega dne izkazuje »Japonska narodna banka«: zlate rezerve v iznosu 1.281.018.000 jen, med tem ko je znašala cirkulacija novčanic istega dne 1.098.506.000 jen. Potemtakem je bilo 132.507.000 jen manj v cirkulaciji, nego je zlata podlaga, ali izraženo v odstotkih, je zlata 116.61 od sto. Kakor kaže zadnje poročilo »Bank of England«, ki je bilo izdano dne 20. septembra, je znašala zlata podlaga 127.427.630 funtov šterlingov, a v prometu je bilo 121.491.312 funtov šterlingov novčanic. Previšek zlata znaša tedaj 5.936.322 funtov, ali razmerje zlata napram novčanicam bi bilo 102.9 od sto. To so tri edine države na svetu, katere imajo manj novčanic v prometu, nego imajo zlate rezerve.

V drugi skupini stoji na prvem mestu Grška. Po najnovejših poročilih iz preteklega meseca, je imela Grška »Narodna banka«, izključivši tudi depozite pri inozemskih bankah, 1.327.632.000 drahem, a istega dne je bilo 1.708.004.000 drahem v prometu. Za 380.372.000 drahem je papirnatega denarja več nego znaša zlata podlaga, ali v odstotkih izraženo, je 80.36 od sto papirnatega denarja pokrito z zlatom.

Švicarska »Narodna banka« je imela po podatkih z dne 7. septembra zlate podlage v iznosu 508.301 tisoč frankov, a v prometu 762.738 tisoč frankov v papirnatih novčanicah. Tedaj nahajamo tukaj 254.437.000 frankov papirnatega denarja več nego znaša zlata podlaga, ali doletni denar je za 66.64 od sto pokrit z zlatom.

Španjolska »Narodna banka« je izkazala dne 9. septembra: Zlata rezerva je znašala 2.523.404.000 pezeta, a novčanic je bilo v cirkulaciji 4.179.325.000 pezeta. V prometu je bilo tedaj za 1.655.921.000 pezeta v papirnatem denarju več nego je zlate rezerve. Pokritje znaša tedaj tukaj 60.92 od sto. Holandska »Nar. banka« je seštelala dne 11. septembra v svojih blagajnah zlate rezerve, ki so znašale 605.995.000 holandskih forintov, a kroženje novčanic je znašalo 977.278.000 forintov. V državi je tedaj 371.283.000 forintov več papirnatega denarja, a zlato pokritje stoji v razmerju s 60.60 od sto napram papirnatim novčanicam v prometu.

Peto mesto v tej skupini zavzema Danska. V poročilu Danske »Narodne Banke« z dne 31. julija čitamo: zlata podlaga znaša 228.304.000 danskih kron, a v prometu je novčanic v iznosu 432.305.000 kron. Papirnatega denarja je tedaj za 204.001.000 kron več. Potemtakem je 52.81 od sto banknot pokrito z zlatom. Pri švedski »Narodni banki« je bilo dne 9. septembra: 273.732.000 zlatih kron, med tem ko je znašal promet papirnatih novčanic istega dne 543.183.000 kron. Tukaj je tedaj 269.451.000 kron v papirnatem denarju več, nego li je zlata, ki krije denar v prometu s 50.39 od sto. Pri norveški je malo drugače. Njena »Narodna banka« je

po izkazu z dne 7. septembra disponirala s 147.291.000 kron v zlatu, medtem, ko je bilo istega dne v prometu papirnatega denarja 380.415.000 kron. Novčanic je za 233.124.000 kron več, ki so pokrite s 39.42 od sto z zlatom.

Na 11. mesto med sedaj omenjenimi državami pride Francija. Dne 28. septembra je izkazala »Banque de France« kot zlato podlago 5.532.515.872 frankov, od koje svoje je 1.948.367.056 v inozemstvu. Srebra je bilo za 287.196.663 frankov. Temu nasproti stoji 36.603.125.000 novčanic v prometu. Tedaj samo 15.11 od sto papirja pokrito z zlatom. Tega dne je veljal na pariški borzi švicarski frank 2.45 in pol franc. frankov. Italija je v tem oziru še v slabšem položaju. Dne 20. avgusta je bilo za 1.339.913.000 lir zlate rezerve, a novčanic v prometu za 13.737.727.000 lir, kar pomeni da je 12.897.814 lir novčanic več, in da je pokrito samo 9.75 od sto papirnatega denarja.

(Konec prih.)

Izvoz in uvoz.

Pregled izvoza Kraljevine SHS po glavnih predmetih za prvo polletje 1922.

Predmet:	Količina:	Vrednost v Din:
Zita	kg 27.187.128	100.061.302
Koruze	» 5.321.354	15.395.209
Mohe	» 19.091.735	92.591.491
Zdroba	» 214.656	1.255.425
Makaronov	» 2.084	22.574
Fižola	» 4.843.525	12.446.329
Krompirja	» 3.861.129	5.022.369
Sadja	» 755.729	2.422.261
Posušenih češpelj	» 14.441.623	77.261.712
Pokmeza	» 698.687	3.436.433
Slivovke	» 7.213	108.209
Vina	» 5.532.738	18.061.931
Prediva	» 4.133.522	25.707.516
Vrvi	» 145.354	2.725.064
Konj	kom. 17.956	61.391.137
Zrebet	» 5.941	15.941.609
Govedi	» 54.336	138.251.894
Praščev	» 66.312	81.586.907
Drobnice	» 37.516	7.036.127
Perutnine	» 491.066	9.315.136
Mesa in mesnih izdelkov	kg 15.032.063	181.487.822
Sira	» 325.080	5.253.535
Jajc	kom. 8.566.721	175.641.876
Drv	kg 55.343.180	10.387.899
	m ³ 2.630	296.125
Gradbenega lesa	kg 322.059.200	223.468.160
	m ³ 11.661	3.889.765
Lesnih izdelkov	11.636.106	14.864.712
Linina	kg 1.682.528	6.027.290
Ekstraktor za strojenje	» 4.318.915	10.396.669
Cementa	» 86.091.415	25.769.913
Izkopani in rud	» 72.574.289	9.866.026
Ostalega	» 198.168.617	291.666.106
	kom. 81.549	2.426.995
	kg 862.134.582	1.311.347.833
Vsega kom.	754.656	315.349.832
	m ³ 14.291	4.185.890
	Skupno Din	1.631.483.555
	Napram	1.160.051.982

za prvo polletje 1921.

Letošnji izvoz sliv. Po uradnih podatkih se je tekom meseca septembra izvozilo iz naše države 2.260.186 kg sliv ni to: iz Srbije 2.183.186, a iz Bosne 127.000. Pekmeza 383.300 kg in to: iz Srbije 233.300 a iz Bosne 150 tisoč kilogramov.

Naš uvoz iz Romunije. Tekom meseca julija se je uvozilo v našo državo iz Romunije 900 ton pšenice, 258 ton petroleja, 166 ton in 2409 m³ drv, 1400 ton soli.

Izvozne omejitve za seno v Italiji. Glasom okrožnice italijanske generalne direkcije carin z dne 8. avgusta t. l. je bilo ukinjeno pooblaščenje carinaric, da smejo neposredno v lastnem delokrogu dovoljevati izvoz sena.

Narodna gospodarske zadeve.

Trgovina.

Moratorij izdan od italijanske vlade. Da bo naša javnost na jasnem glede terjatev in dolgov, izraženih v kronah napram osebam v Italiji, podajamo v naslednjem glavne določbe italijanske moratorne odredbe z dne 14. maja 1922 št. 939: Do nadaljne odredbe, izvzemši določbe že obstoječih ali bodočih mednarodnih pogodb, so nedopustne vse tožbe, ki gredo za tem, da se izvršijo obveznosti, izražene v avstro-ogrskih kronah in ki so nastale iz bodisikategega naslova, tudi če izhajajo iz pologa na banki in ki so bili sklenjeni pred 10. aprilom 1919 med fizičnimi ali juridičnimi osebami, trgovskimi družbami,

ali ustavami javnega prava, katere so imele dne 28. julija 1922 svoje bivališče (sedež) na eni strani v mejah Italije, na drugi strani v mejah Pojske, kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev ali Romunije. Pri obveznostih, sklenjenih od podružnic trgovskih družb ali drugih juridičnih oseb, je merodajen sedež podružnice. Moratorij velja tudi za tožbe, ki so že v teku in se ima to uradno ugotoviti. Ugotovitvene tožbe, ki gredo le za tem, da se dokaže obstoj terjatve, nadalječasne odredbe in izvršbe v varstvo pa so dopustne. — Doba moratorija se ne bo štela v dobo zastaranja.

Stanje Narodne banke.

Stanje Narodne banke dne 8. oktobra. Narodna banka je objavila svoje stanje dne 8. t. m., ki izgleda tako: 1. Aktiva: metalna podlaga 435.937.042.29; posojila 1.558.513.829.89; državni dolg 4.567.358.803.02; — državne domene 2.138.377.163, skup. din. 8.700.186.838.20. 2. Pasiva: kapital 17.366.300.—; rezervni fond 2.199.823.92; novčаницe v cirkulaciji 5.236.671.600.—; državne terjatve 332.902.841.20; tek. računi 194.207.721.50; posebni računi 704.812.803.11; državne domene 2.138.377.163.—; razni računi 73.648.585.42, skupno D 8.700.186.838.2. Napram stanju objavljenem pretekli mesec so se izvršile sledeče izpremembe: pos. so se povečala za 32.610.757.62 dinarjev, a novčаницa produkcija za 15.089.575 dinarjev. Nasprotno zmanjšali so se: metalna podlaga za 24.402.531.88, drž. dolg za 32.715.707.38 dinarjev in tekoči in posebni računi za dinarjev 45.878.604.81.—

Poplava bankoveev v Avstriji. Po nedavnem izkazu je narastla cirkulacija novčanic v Avstriji za 167.2 milijarde na 2452.9 milijarde avstrijskih kron.

Zmanjšanje kroženja novčanic na Češkem. Od 7. do 15. t. m. se je kroženje novčanic na Češkoslovaškem zmanjšalo za 189 milijonov na 9.8 milijard Kč. Devizna rezerva je narasla za 56 milijonov, z metalnim pokritjem znaša 2400 milijonov Kč.

Novi predpisi pri notiranju deviz v Berlinu. »Berliner Börsenkurier« javlja, da se bo od sedaj naprej notiralo tuje devize in valute posamezno in samo po enem komadu. Samo madžarske krone se bodo notirale po 100 komadov. Istočasno se je povišala razlika med tečajem denarja in blaga, ki je znašala do sedaj eno osmino, na eno četrtino odstotkov.

Carina.

Sestava nove uvozne carin. tarife. Min. trgovine in industrije je v sporazumu s finančnim ministrom postavilo komisijo za izdelavo splošne carinske tarife, ki ima proučiti vse predloge gospodarskih krogov glede povečanja uvozne carine za posamezne uvozne predmete. Ker se je vsled valutarnih izprememb obratni položaj ter konkurenčne razmere posameznih industrij, trgovskih strok in obrtov v zadnjem času zelo izpremenilo, posilja trgovska zbornica v Ljubljani vse interese, da ji najpozneje do 15. novembra sporočijo utemeljene tozadevne predloge in sicer carinsko postavko posebej, da bi jih mogla predložiti pravočasno novo sestavljeni komisiji v uvaževanje. Zbornica že vnaprej opozarja, da se bodo upoštevale le one vloge, ki navedajo natančno sedanjo kalkulacijo tuzemske produkcije, ter podrobne podatke o prodajnih cenah inozemskih konkurenčnih produktov, s katerimi se da natančno utemeljiti zahteva po izpremembi tarifne postavke. Ravnotako je treba podrobno utemeljiti zahteve za izpremembo besedila posameznih carinsko-tarifnih postavk posebej glede kolektivnih, s primerjanjem cen vseh predmetov, ki spadajo pod posamezno postavko. V interesu zaščite domače produkcije in podjetnosti je, da se vsi obrati odzovejo zborničnemu vabilu in pravočasno pošljejo utemeljene predloge z zahtevanimi podatki.

Nova švicarska carinska tarifa. Švicarski zvezni svet je nedavno napravil dva sklepa o ustroju nove splošne carinske tarife. Dosedanji sistem enotne tarife se obdrži, dasi se je z raznih strani izrecno zahtevalo dvojni tarif, maksimalni in minimalni. Razen tega se je sklenilo, da ostane bruto teža kot baza za ocarinjenje.

Promet.

Prometne izpremembe. 1) Sprejemanje in odpošiljanje sporovozne carinske robe v vozovnih nakladah za Maribor gl. k., Maribor kor. kol. in Pesnico je od 23. oktobra zopet dovoljeno. 2) Sprejemanje in odpošiljanje vsakovrstnega lesa za Wien Ostbahnhof je zopet dovoljeno. 3) Sprejemanje in odpošiljanje brzovozne in sporovozne robe v vozovnih nakladah za Simbach loko in tranzit v smeri proti Nemčiji je zopet dovoljeno.

Naznanila trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Naročila po 2. septembru in nove devizne odredbe. Mnogi trgovci so v septembru izdali odredbo generalnega inspektorata l. br. 14.252 tolmachi naplačno ter naročali blago v inozemstvu tudi se po 2. septembru, pa ga ne bi bili smeli. Da se to blago, ki sedaj dohaja in leži na postajah, carinarnicah ali pri spediterjih, more vsaj ocariniti in iztovoriti, je po novih deviznih odredbah deviznim odborom dovoljeno za to že dospelu blago izdajati dovoljenje uvoza brez pravice nakupa devize, toda z izrecno pripombo, da je to dovoljenje uvoza izdano brez obveznosti za kasnejši nakup deviz, ker bo nakup deviz za te primere urejen z novimi pravilnikom. Tudi je strankam takoj prijaviti vse po 2. septembru t. l. naročeno blago, ker se pozneje ne bo uvaževala nobena njihova prošnja in razlog. Ker gre torej, samo za že naročeno blago in se niti to ne bo vpoštevalo, če se ne prijavi takoj, se bodo tem manj vpoštevala nova naročila. V lastnem interesu trgovcev je zatorej, da do nadaljnih odredb ne naročajo nobenega blaga v inozemstvu. Za industrije, ki rabi nujno razne snovi itd., da more vzdrževati obratovanje, obsejajo nove devizne odredbe izjemna določila.

Iz naših organizacij.

Izredni občni zbor trgovskega gremija v Mariboru se je vršil predzadnjo soboto. Kot prva točka dnevnega reda je bila kolektivna pogodba z trgovskimi nastavljenici. Občni zbor je po živahni razpravi odobril pogodbo, katero je sestavil na prejšnjem občnem zboru izvoljen odsek samostojnih trgovcev skupno z zaupniki trgovskih nastavljenic.

Pogodba predvideva tri kategorije, za katere so merodajna službena leta pa tudi sposobnost, kajti višina plače je odvisna tudi od sposobnosti. V prvo kategorijo spadajo trg. nastavljenici z 1 do 4 leta službe in dobivajo 2400 do 4000 kron plače, v drugo kategorijo spadajo trg. nastavljenici z 5 do 8 službenih let in dobivajo 4500 do 6000 K plače, a v tretjo kategorijo spadajo trg. nastavljenici z 9 do 12 let službe in dobivajo 6500 do 7500 kron plače. Oženjeni dobivajo 20 odstotkov več.

Kot druga točka dnevnega reda je bil: naš uvoz in nabavka deviz. Iz prijaznosti je poročal k tej točki član deviznega odbora v Ljubljani g. dr. Rant. Najprej je podal nekaj točk iz programa g. Plavšiča, pomočnika min. financ. Pred malo časa je začel naš dinar padati tako močno, da je zavladala splošna prepadenost. Narasčala je nepričakovano naglo draginja. Vlada se je morala odločiti za energične korake v popravo našega dinarja in omiljenje nastale draginje. Omogočil se je uvoz inozemskih poljedelskih pridelkov, zvišala se je izvozna carina na najvažnejše življenske predmete in to ni ostalo brez dobrih posledic. Nadalje je finančni minister začel kupovati v tujini krožeči naš denar, baje je 750 mil. dinarjev bilo zunaj, a našim uvoznikom daje potrebne devize. Nadalje se je ukinil ves uvoz, devize se dajejo le za blago, katero je bilo do 2. septembra naročeno, pripravlja se novi pravilnik za devizni promet.

Na noben način se ne bo dovoljevalo uvažati tako blago, katero se izdeluje doma. Omejevalo se bo uvoz luksuznega blaga. Za tako in enako blago v bodoče ne bo deviz.

Zborovalci so z zanimanjem sledili izvajanjem g. poročevalca ter ga tudi prav pridno izpraševali in tudi se pri toževali o poslovanju deviznega odbora.

ra. G. Rant je pa tudi točno dajal pojasnila in povdarjal, da odbor dela kolikor mu je mogoče naglo, ali manjka moči. Otežkočajo pa delo nepotrebne intervencije itd., kakor tudi to, da interesi ne čitajo odredb in razglasov. Zborovanje je pokazalo, da marsikateri trgovec res ne čita raznih naredb in odredb, ki so zanj jako važne in potem ima seveda škodo. Trgovci naj bi se tudi bolj ravnali po raznih naredbah in razglasih, ker sicer poslovanje ni mogoče in škodo ima konečno le trgovec sam. Ako je bilo razglašeno, da se bodo dajale devize le za blago, ki je bilo naročeno do 2. septembra, naj bi potem ne naročevali blaga tudi pozneje. Razglašeno je bilo, da se naj naznanijo taki dolgovi in inozemstvu ali tudi tej zahtevi niso zadostili mnogi trgovci.

Seveda je bila na drugi strani opravljena pritožba trgovcev, da se razne navedbe in odredbe izdajajo nepričakovano in brez posvetovanja z prizadejimi krogi, kar sicer povzroča nezaluzeno in nepotrebno škodo.

Občni zbor je sklenil, da bo odslej gremij zbiral vse prošnje in vloge na devizni odbor in bo potem skupno odpošiljal te po svojem odposlancu. Na ta način se preprečijo osebna potovanja posameznikov in nepotrebni troški, rešitev pa se bo dobila ravnotako hitro, če ne mnogo hitreje, posebno, ker bo gremij gledal na to, da bodo vloge v redu.

Zborovalci so tudi naročili načelniku g. Weixlu, naj gleda na to, da bi g. Plavčič, ko zopet pride v Ljubljano, obiskal tudi Maribor in bi se osebno prišel v stike z mariborskimi krogi.

Omeniti še moram, da je bilo zborovanje jako dobro obiskano in je tako zanimanje za organizacijo in za trgovska vprašanja v čast mariborskim trgovskim krogom. Naj mi ne štejejo v zlo, če omenim tudi drugo njihovo lastnost in ta je, da točnosti ne poznajo, ampak pridejo, kakor sem zvedel, redno vselej eno uro pozneje, kakor je napovedano zborovanje. Tudi ena lastnost. Fr. Zelenik.

Dobava, prodaja.

Dobava nogavic, šalov, maj in spodnjih hlač. Odeljenje za mornarico v Zemunu razpisuje na dan 4. novembra t. l. ob 11. uri dopoldne ofertalno licitacijo glede dobave bombažastih in volnenih nogavic ter volnenih šalov, na dan 15. novembra t. l. pa ofertalno licitacijo glede dobave zimskih in letnih maj ter spodnjih hlač iz amerika. — Predmetni oglaš in vzorec letnih maj je v pisarni trgovske in obrtniške zbor-

nice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava ovsa. Komanda Savske Divizijske oblasti v Zagrebu naznanja, da se sklence dne 26. oktobra t. l. ob 10. uri dopoldne pri Intendanturi komande Savske Divizijske oblasti v Zagrebu pismene neposredne pogodbe za dobavo ovsa za razne garnizije (skupno 327.000 kg ovsa). Predmetni oglaš je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava svinjske masti. Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani naznanja, da se sklence dne 30. okt. t. l. ob 10. uri dopoldne v divizijski intendanturi v Ljubljani direktna pogodba za dobavo 10.000 kg zdrave, čiste svinjske masti. Predmetni oglaš je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava moke, testenin, fižola in masti. V pisarni Intendantskega oddelka odeljenja za mornarico v Zemunu se bo vršila dne 31. oktobra t. l. ob 10. uri dopoldne ofertalna licitacija glede dobave krušne moke, testenin, fižola in masti. Predmetni oglaš je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice interesentom na vpogled.

Nabava soli. Uprava državnih monopolov je razpisala licitacijo za nabavo 30.000 ton morske soli za tekoče leto 1923. —

Prodaja odpadkov. Vojno-odečna radionica v Vevčah pri Ljubljani bo prodala na javni licitaciji dne 31. oktobra t. l. ob 8. uri dopoldne razne nove in

stare odpadke od platna, sukna in pločevine. Predmetni oglaš je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Prodaja ladje »Kumbor«. Odeljenje za mornarico v Zemunu bo prodalo dne 30. oktobra t. l. ob 10. uri dopoldne na javni licitaciji v pisarni Intendantskega oddelka odeljenja za mornarico v Zemunu ladjo »Kumbor«, usidrano v Tivtu (Boka Kotorska). Predmetni oglaš je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Oddaja pokrivanja strehe s zarezno opeko. V pisarni inženirskega oddelka Dravske divizijske oblasti v Ljubljani vršila se bo na dan 31. oktobra 1922 ob 9. uri dopoldne javna ofertna dražba za pokrivanje strehe s zarezno opeko na zidanem skladišču št. XIII. na ljubljanskem polju pri Ljubljani. Predmetni oglaš je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Razno.

Ponovno zvišanje tovarnih tarifov v Nemčiji. Kakor se govori, namerava nemško prometno ministrstvo ponovno zvišati, počenši s 1. novembrom t. l. tovarne tarife za 60 od sto. Posvetovanja o tem pa niso še končana.

Stanje javnih skladišč mesta Dunaj. O prometu v javnih skladiščih mesta Dunaj tekom meseca septembra 1922

se poroča, da je znašal kvantum vskladiščenega blaga dne 1. septembra 464.063 q v zavarovani vrednosti 82 milijard 774.594.436. Tekom meseca okt. je bilo vskladiščenih 253.383 q v zavarovani vrednosti 149.958.366.104 K in izvoženega 266.847 q v zavarovani vrednosti 94.843.700.011 K, tako da je znašalo stanje v skladišču zadnji dan meseca 450.599 q v zavarovani vrednosti 138.889.260.529 K. Povprečni promet je znašal 32.361 q.

Špediterski tečaj v Zagrebu. Po naredbi pokrajinske uprave, oddelka za prosveto in vere v Zagrebu, se otvarja na kr. trgovski akademiji v Zagrebu večerni špediterski tečaj. Tečaj se bo vršil zvečer od 7—9 in pol v prostorih akademije. Predavalo se bo: železničarstvo, parobrodarstvo, carina, pošte in brzjav, prometni zemljepis, narodno gospodarstvo, špediterstvo z ozirom na skladišča, korespondenco in terminologijo, šped. knjigovodstvo in trg. aritmetiko ter trgovsko zakonodajo. Vpis se začne dne 16. t. m. Prospekti se lahko dobijo princenši z 16. t. m pri ravnateljstvu trg. akademije in v Savezu špediterjev kraljevine S. H. S. Prilaz D. Deželica. 75.

Nemški metalni produkti za Rusijo. V Moskvo so prišli te dni zastopniki nemške metalne industrije, ki bodo sklenili z Rusijo dogovor o uvozu nemških produktov. Računa se, da se bo kupilo za tri milijone pudov raznih nemških metalnih fabrikatov.

Okrog 20 oralov bukovega gozda za posekati.

Š fra:

»Parcelacija 303« na upravništvo »Trgovskega lista«.

Prva sunjska parna mlekarina in tvornica sira priporoča:

Čajno maslo kg Din 42—
la Trapist sir kg Din 28—
Imperial sir tuc. Din 28—
Liptauer sir kg Din 13—

Naročila sprejema: Glavno zastopstvo P. S. P. S. in T. S. Novomesto, Karlovska cesta 81.

Pošilja se od 5 kg naprej od posam. vrste.

Telef. int.
št. 125.

Otvoritev! Spedicija Klippstätter, Maribor, Mlinska ulica 6.

Ocarinjenje, reekspedicije, spremljanje, natovarjanje, prevažanja. Solidna postrežba, radi večletne praxe. Najnižje cene.

Brz. naslov:
Spedklipp.

Na veliko in malo

Priporočamo p. n. trgovcem in obrtnikom najcenejši nakup potrebščin za krojače, čevljarje, šivilje, sedlarje, razne sukance, vse spadajoče orodje, žlice (kavine in čajne), toaletne potrebščine brivsko milo, palice in kravate, srajce, gumbe. Najboljše šivalne stroje za rodbinsko rabo in obrt v vseh opremah: „GRITZNER“, igle, olje, posamezne dele za vse sisteme šivalnih strojev in koles.

Josip Petelinc,
Ljubljana

Sv. Petra nasip št. 7.

BERSON

Gumijevi napetniki in podplati

Vam ohranijo obuvalo trpežno in lepo.

Dobe se v vsaki boljši trgovini z usnjem ter na debelo pri

Berson-Kračuk d. d. Zagreb, Wilsonov trg 7.

Samo na debelo!

Zimska trikotaža vse vrste nogavic, rokaVIC, havbce za otroke, dokolenice ter vseh barv volne.

GASPARI & FANNINGER
MARIBOR

Samo na debelo!

OFICIJELNI „ŠPEDITERJI LJUBLJANSKEGA VELIKEGA SEMNJA“

Ljubljana, Maribor, Rakek, J. senice, Zagreb, Beograd, Caribrod, Trst, Wien.

Prvovrstna zastopstva v inozemstvu.

BALKAN

d. d. za mednarodne Transporte.

Vsakovrstne spedicije. — Zbiralni promet. — Carinsko posredništvo. Tarifni oddelek.

Vsa strokovna pojasnila dajemo brezplačno v lastnem paviljonu na semnju in v pisarnah centrale in podružnic.